Valiokunnan lausunto TaVL 38/2016 vp─ HE 134/2016 vp

Talousvaliokunta

Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2017

Valtiovarainvaliokunnalle

JOHDANTO

Vireilletulo

Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2017 (HE 134/2016 vp): Asia on saapunut talousvaliokuntaan mahdollisen lausunnon antamista varten valtiovarainvaliokunnalle. Määräaika: 24.10.2016.

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut:
- talousjohtaja Mika Niemelä , työ- ja elinkeinoministeriö
- johtokunnan neuvonantaja Lauri Kajanoja, Suomen Pankki
- kehitysjohtaja Hannu Kemppainen, Innovaatiorahoituskeskus Tekes
- talousjohtaja Ulla Hagman, Finnvera Oyj
- tieteellinen johtaja Anne-Christine Ritschkoff, Teknologian tutkimuskeskus VTT Oy
- ekonomisti Simo Pinomaa, Elinkeinoelämän keskusliitto EK ry
- elinkeinopoliittinen asiantuntija Jukka Kärnä, Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry
- pääekonomisti Mika Kuismanen, Suomen Yrittäjät ry

Valiokunta on saanut kirjallisen lausunnon:
- Valtion taloudellinen tutkimuskeskus VATT
- Elinkeinoelämän tutkimuslaitos ETLA
- Keskuskauppakamari
- Palkansaajien tutkimuslaitos

VALIOKUNNAN PERUSTELUT

Suomen talouden tilanne on edelleen vaikea. Taantumasta on kuitenkin siirrytty ainakin väliaikaisesti hitaan kasvun aikaan. Orastava kasvu perustuu toistaiseksi lähinnä yksityiseen kulutukseen ja rakennusinvestointeihin. Viennin ja tuotannollisten investointien kehitys on sen sijaan ollut vaimeaa.

Valmis
5.0

Valiokunnan lausunto TaVL 38/2016 vp

Vaikka julkisen talouden alijäämää on sitouduttu pienentämään, talousarvioehdotus merkitsee tosiasiassa vielä ensi vuonna merkittävää alijäämää. Tämä aiheuttaa huolta ennen muuta Suomen EU-sitoumusten valossa. Talousvaliokunta pitää valittua lievästi kiristävää finanssipolitiikkaa nykyisissä olosuhteissa yleisesti arvioiden perusteltuna. Talousarvion lähtökohtana on, että velkaantumiskehitys taittuu lähivuosina. Julkisen talouden sopeuttaminen on edelleen tarpeen, mutta on tärkeää, etteivät linjaukset vaaranna kotimaista kysyntää.

Talousvaliokunta korostaa, että pitkän aikavälin talouskehitystä arvioitaessa on huomioitava sekä kustannuskilpailukyky että rakenteellinen kilpailukyky. Näistä molemmat ovat ratkaisevan tärkeitä työllisyyden ja kasvun rakentamisessa. Heikko kustannuskilpailukyky on heijastunut viennin kehitykseen ja yritysten investointeihin. Kustannuskilpailukykyä parantavia toimia on viime aikoina jo onnistuttu toteuttamaan, ja niitä on edelleen tarpeen jatkaa. Pitkällä aikavälillä Suomen talouden menestys riippuu kuitenkin ensi sijassa rakenteellisesta kilpailukyvystä. Taloudellisen alijäämän olosuhteissakin on oltava rohkeutta investoida tulevaan kasvuun. Tältä kannalta olennaisia tekijöitä ovat erityisesti yrittäjyys, osaaminen, t&k-toiminta ja innovaatioiden kaupallistaminen. Talousvaliokunta on tarkastellut valtion talousarvioehdotusta vuodelle 2017 työ- ja elinkeinoministeriön pääluokan osalta ennen muuta näistä näkökulmista.

Suomen talouskehitys on pitkälti innovaatiovetoisen kasvun varassa. Tämä liittyy vientiteollisuuden murrokseen: maamme viennin kasvu on riippuvaista palveluviennistä ja digitalisaation hyödyntämisestä. Vaikka viennin kehitys on viime vuosina ollut kokonaisuutena heikkoa, esimerkiksi terveysteknologian ja pelialan yritykset ovat menestyneet hyvin. Tässä valossa on huolestuttavaa, että suomalaisten yritysten tutkimus- ja kehityspanostukset keskittyvät uusien avausten sijasta tuoteparannuksiin. Kehitykseen on vaikuttanut osaltaan Suomen huono kustannuskilpailukyky, mutta kyse on laajemmasta ilmiöstä. Keskeisiä poliittisia päätöksiä tulisi peilata myös suhteessa kasvaville markkinoille suuntautuvan korkean jalostusarvon vientiteollisuuden toimintaedellytyksiin.

Talousvaliokunta on huolestunut kehityksestä, jossa yritysten tutkimus- ja kehittämismenojen reaaliarvo Suomessa on viime vuosina laskenut vuosi vuodelta. Tämä korostuu, kun asiaa tarkastellaan kansainvälisessä vertailussa. Taustalla ovat toisaalta yritysten omat valinnat, toisaalta yritysten julkisen avustusrahoituksen pieneneminen. Näitä koskevissa vertailuissa Suomi sijoittuu huonosti.

Innovaatioympäristön näkökulmasta on valitettavaa, että viime vuosina leikkausten kohteiksi ovat joutuneet erityisesti innovaatiotuet ja painopistettä on siirretty soveltavasta tutkimuksesta perustutkimukseen. Näitä ei pidä sinänsä nähdä vastakkaisina asioina, mutta painotuksen ongelmallisuutta korostaa se, että innovaatiotoiminnan vaikeuksien on arvioitu Suomessa liittyvän ennen muuta kykyyn hyödyntää ideoita ja kaupallistaa niitä liiketoiminnaksi. Vaikka yritystukiin yleisesti voidaan kohdistaa kritiikkiä, yksityiselle innovaatiotoiminnalle kohdistetuille tuille on olemassa selkeät perustelut teollisen rakenteen uudistamisen ja vientivetoisen kasvun tukemisen näkökulmasta.

Suomen yritysrahoitusmarkkina on edelleen varsin pankkikeskeinen. Tämä voi vaikeuttaa erityisesti yritysten nopean kasvun vaiheen rahoitusta. Esteitä voi aiheuttaa myös pankkisääntelyn kiristyminen yhdistettynä siihen kehitykseen, että yhä suuremmalla joukolla yrityksiä ei ole va-

kuuksiksi tarvittavaa fyysistä pääomaa, vaikka niiden kasvupotentiaali olisikin suuri. Rahoitusmarkkinoiden monipuolistamiselle ja julkisen tutkimus- ja kehitysrahoituksen suuntaamiselle kasvuyrityksiin on siten voimakas tarve.

Talousvaliokunta kiinnittää edelleen huomiota tarpeeseen parantaa EU-rahoituksen hyödynnettävyyttä. EU-rahoituksen tarve korostuu erityisesti julkisten tutkimusvarojen vähenemisen vuoksi. EU-rahoituksen hyödyntämisen keskeinen edellytys on kansallinen vastinrahoitus. Valtionavun pieneminen heikentää erityisesti VTT:n mahdollisuuksia osallistua esimerkiksi Horisontti 2020 -hakuihin ja vaikeuttaa EU-rahoituksen kotiuttamista. Talousvaliokunta pitää tärkeänä kehittää vastinrahoitusta ja arvioida kansallisen vastinrahoitusinstrumentin perustamisen tarvetta.

Talousvaliokunta pitää tärkeänä toteuttaa innovaatiotukijärjestelmän laaja arviointi hallituksen puolivälin tarkastelun yhteydessä. Samalla talousvaliokunta painottaa tarvetta arvioida viennin-edistämisjärjestelmän kokonaisuutta ja yhteentoimivuutta innovaatiopolitiikan kanssa.

VALIOKUNNAN PÄÄTÖSESITYS

Talousvaliokunta esittää,

että valtiovarainvaliokunta ottaa edellä olevan huomioon.

Helsingissä 20.10.2016

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Kaj Turunen ps (osittain)
varapuheenjohtaja Harri Jaskari kok
jäsen Harry Harkimo kok
jäsen Hannu Hoskonen kesk
jäsen Lauri Ihalainen sd
jäsen Katri Kulmuni kesk (osittain)
jäsen Eero Lehti kok
jäsen Rami Lehto ps
jäsen Markus Lohi kesk
jäsen Martti Mölsä ps (osittain)
jäsen Johanna Ojala-Niemelä sd
jäsen Hanna Sarkkinen vas
jäsen Joakim Strand r
jäsen Antero Vartia vihr

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Lauri Tenhunen

ERIÄVÄ MIELIPIDE 1

Perustelut

Suomen talouden tilanne on vaikea, vaikka myönteistä kehitystä onkin tapahtunut. Työttömyys on korkealla tasolla ja pitkittynyttä, ja talouden ennakoidaan kasvavan hitaasti. Kasvu perustuu edelleen lähinnä kotimaiseen kulutuskysyntään, mutta myös investoinnit ovat uusimpien tilastojen valossa lähteneet nousuun. Vienti sen sijaan vetää edelleen heikosti, eivätkä tiedot maailmantalouden näkymistä lupaa ulkomaisen kysynnän piristyvän nopeasti lähitulevaisuudessa. Koska talous lepää kotimarkkinakysynnän varassa, on tärkeää, ettei liian tiukalla finanssipolitiikalla ja leikkauksilla tapeta työllisyyden ja kasvun elpymistä. Leikkausten sijaan tulisi turvata kotimaan kysyntä ja panostaa tuottaviin ja kasvua luoviin investointeihin, jotka maksavat itsensä takaisin.

Valiokunnan lausunnossa tuodaan hyvin esiin, että Suomen talouden pitkän aikavälin menestys riippuu vahvasta osaamisesta ja rakenteellisesta kasvukilpailukyvystä, jota edistävät muun muassa yrittäjyys, tutkimus- ja kehitystoiminta sekä innovaatioiden kaupallistaminen. Kuten lausunnostakin käy ilmi, suomalaisten yritysten tutkimus- ja kehityspanostusten reaaliarvo on laskenut, ja ne ovat painottuneet uusien avausten sijasta tuoteparannuksiin. Tämä ei lupaa hyvää tulevaisuuden kilpailukyvyn kannalta, ja hallituksen tutkimus- ja kehitysleikkaukset edelleen heikentävät tilannetta.

Tämä huomioiden on valitettavaa ja huonoa politiikkaa, että hallitus on päättänyt jatkaa leikkauksia koulutuksesta sekä panostuksesta tutkimukseen sekä kehitys- ja innovaatiotukiin. Valtiovarainvaliokunnan tulisi perua leikkaukset ja lisätä voimakkaasti panoksia tutkimus- ja kehittämistoimintaan ja lisätä erityisesti Tekesin rahoitusta. Pitkällä aikavälillä vain panostamalla osaamiseen ja innovaatioihin voidaan luoda kestävää kasvua, lisätä korkean arvonlisän vientiä ja uusia työpaikkoja.

Ensi vuodelle suunniteltu uusi yritystuki, päästökauppakompensaatio, ei ole perusteltu nykyisillä päästöoikeuksien ja sähkön hinnoilla. Tuen perusteeksi on esitetty hiilivuodon uhka, mutta tälle uhkalle ei ole esitetty uskottavia todisteita. Mikäli kaavaillun kaltainen päästökauppakompensaatiotuki luodaan, pitäisi sen tulla voimaan vasta päästöoikeuden hinnan ylittäessä riittävän kynnysarvon ja tuki tulisi sitoa puhtaan teknologian kehittämiseen. Pitkän aikavälin kilpailukyvyn kannalta julkisia tukia tulisi enenevässä määrin kohdentaa vaikuttavimpiin yritystukiin eli uusien ja innovatiivisten tuotteiden ja tuotantoteknologioiden ja tuotannonalojen kehittämiseen. Hallituksen on syytä pikaisella aikataululla toteuttaa koko innovaatio- ja yritystukijärjestelmän vaikuttavuusperusteinen arviointi ja uudistaminen.

Mielipide

Edellä olevan perusteella esitän,

että valtiovarainvaliokunta huomioi nämä näkökohdat talousarvioesitystä käsitellessään.

Valiokunnan lausunto TaVL 38/2016 vp
Eriävä mielipide 1

Helsingissä 20.10.2016

Hanna Sarkkinen vas

ERIÄVÄ MIELIPIDE 2

Perustelut

1) Finanssipoliittinen linja. Talousvaliokunnan lausunnossa nostetaan esiin Suomen vaikea taloudellinen tilanne ja heikot kasvunäkymät. Lausunnossa korostetaan, että valittu lievästi kiristävä finanssipoliittinen linja ei saa vaarantaa kotimaista kysyntää. Tämän korostaminen on tärkeää, sillä liian kireä finanssipolitiikka vaarantaa talouden orastavan kasvun.

Velkaantumisen taittaminen on myös vihreiden tavoite, mutta kasvun varmistamiseksi taloutta on sopeutettava maltillisemmassa tahdissa. Talouden tasapainottaminen kahden vaalikauden aikana tukisi työllisyyttä, talouskasvua ja ihmisten hyvinvointia.

2) Leikkaukset innovaatiotuista. Kuten talousvaliokunta toteaa, Suomen talouskehitys on pitkälti innovaatiovetoisen kasvun varassa ja maamme viennin kasvu on riippuvaista palveluviennistä ja digitalisaation hyödyntämisestä. Talousvaliokunta on aiheellisesti huolissaan siitä, että viime vuosina leikkausten kohteiksi ovat joutuneet erityisesti innovaatiotuet ja että yritysten tutkimus- ja kehittämismenojen reaaliarvo Suomessa on viime vuosina laskenut. Talousvaliokunnan tulisi kuitenkin vaatia valtiovarainvaliokuntaa konkreettisesti perumaan tehdyt leikkaukset esimerkiksi Tekesin rahoituksesta.

3) Päästökauppakompensaatio. Hallitus esittää talousarvioesityksessään, että hiilivuodon riskille erityisen alttiit toimialat, käytännössä raskas teollisuus, voisivat saada tukea päästöoikeuden hinnasta johtuvan korkeamman sähkön hinnan kompensoimiseksi. Tähän päästökauppakompensaatioon esitetään 43 miljoonaa euroa vuodelle 2017.

Päästökauppakompensaatiossa hyvitetään haittaa, jonka olemassaoloa ei ole todistettu. Esimerkiksi Valtion taloudellisen tutkimuskeskuksen raportissa "Ilmastopolitiikan vaikutukset Suomen kansantalouteen ja kilpailukykyyn" todetaan, että empiirisissä tutkimuksissa hiilivuotoa ei ole havaittu. Lisäksi kompensaatio kohdistuu aloille, jotka saavat jo ennestään runsaasti tukea alennetun sähköverokannan (noin 400 miljoonaa) ja energiaintensiivisen teollisuuden veronpalautusten (noin 220 miljoonaa) kautta. Lisäresurssien sitominen verrattain heikkojen kasvunäkymien toimialoihin alentaa kansantalouden kasvuedellytyksiä.

Esitetyssä muodossa kompensaatio ei alenna sähkön hintaa teollisuudelle eikä kannusta ilmastoystävällisiin investointeihin. Jos kompensaatio toteutetaan, sen pitäisi astua voimaan vasta päästöoikeuden hinnan ylittäessä riittävän kynnysarvon ja tuen ehtona tulisi olla puhtaan teknologian kehittäminen. Paras kohde päästöhuutokauppatulojen käytölle olisi päästökauppadirektiivin ja Euroopan neuvoston linjauksen mukaan osoittaa vähintään 50 % päästöhuutokaupan tuloista ilmastotekoihin. Huutokauppatuloja tulisi esimerkiksi viime vaalikauden tapaan osoittaa kehitysmaiden ilmastotoimiin tai rahastoinnin kautta kotimaisiin uusiutuvan energian ja energiatehokkuuden innovaatiohankkeisiin.

4) Yrittäjävähennys. Hallituksen esittämä (HE 176/2016 vp) 5 %:n yrittäjävähennys on tarkoitettu tukemaan yrittäjyyttä sekä ulottamaan yhteisöveron taannoisesta alentamisesta koituneita hyö-

tyjä vastaavalla tavalla myös henkilöyritysten puolelle. Huomattava osa pien- ja mikroyrityksistä on henkilöyrityksiä, jotka ovat työllisyyden parantamisen kannalta avainasemassa.

Tasaisen, kaavamaisen yrittäjävähennyksen huono puoli on se, että hyöty kasautuu suurille ja hyvin menestyville henkilöyrityksille, kuten esimerkiksi apteekeille, lakiasiaintoimistoille ja vastaaville.

Vihreät esittävätkin, että tulonjakovaikutusten tasaamiseksi yrittäjävähennykselle asetetaan katto 50 000 euron kohdalle. Kaikki henkilöyritykset siis saisivat vähennyksen tuohon rajaan saakka, mutta yli 50 000 euron tuloksen osalta 5 %:n yrittäjävähennystä ei enää myönnettäisi. Tämä leikkaisi yrittäjävähennyksen hyötyjä kaikkein parhaiten menestyviltä yrityksiltä, mutta kannustevaikutus säilyisi muissa yrityksissä hallituksen esittämän suuruisena. Eduskunnan tietopalvelun laskelmien mukaan tämä malli lisäisi verotuloja noin 23 miljoonalla eurolla.

Talousvaliokunnan tulisi lausunnossaan esittää, että yrittäjävähennykselle asetettaisiin 50 000 euron katto.

Mielipide

Edellä olevan perusteella esitän,

että valtiovarainvaliokunta ottaa edellä olevan huomioon.

Helsingissä 20.10.2016

Antero Vartia vihr

ERIÄVÄ MIELIPIDE 3

Perustelut

Suomen talouden kasvu on yhä hidasta, eikä työllisyys ole kohentunut toivotulla tavalla. Vaikka työttömyyden kasvu on jo taittunut, pitkäaikaistyöttömyys on edelleen kasvussa. Yli vuoden työttömänä olleita on jo yli 37 % kaikista työttömistä, lähes 130 000. Viennissä on nähtävissä pientä myönteistä kehitystä, esimerkiksi telakkateollisuudessa ja Finnveran vientitakuiden kasvattamisen osalta. Investoinnit biotalouteen ovat tärkeitä erityisesti metsäteollisuuden kasvun vauhdittamiseksi. Tämä orastava kasvu ei kuitenkaan riitä kääntämään koko talouskehitystä. Julkisen talouden suunnitelmassa ja ensi vuoden talousarviossa ei tarjota riittäviä lääkkeitä tilanteen korjaamiseksi. Yksittäisistä valonpilkahduksista huolimatta talouden kokonaiskuva on valtiovarainministeriön katsauksen mukaan synkkä. Talouskasvu uhkaa jäädä tulevinakin vuosina hitaaksi, vienti ei vedä riittävästi eikä Suomi pääse kilpailijamaidensa ja maailmantalouden kasvuvauhtiin. Kasvu on pitkälti kotimaisen kulutuksen ja rakentamisen varassa. Hallitus ei ole investoinut riittävästi kasvua ja työllisyyttä tukeviin toimenpiteisiin, minkä vuoksi työllisyys- ja talouskasvutavoitteet uhkaavat karata yhä kauemmaksi. Nykyisen kaltainen talouden kehitys ei tuota riittävästi verotuloja rahoittamaan tulevaisuudessa julkisia palveluita, joiden rahoittamisessa on merkittävä paine väestön ikääntymisen vuoksi.

Suomi on jäänyt pahasti jälkeen tutkimus-, innovaatio- ja tuotekehityspanostuksissa. Suomessa on muihin OECD-maihin verrattuna tapahtunut 2010-luvulla selkeä pudotus tutkimus- ja tuotekehittämismenojen reaaliarvojen kehityksessä, kun muissa maissa investoinnit ovat olleet kasvussa käytännössä koko 2000-luvun ajan. Myös julkinen avustusrahoitus on vähentynyt, kun joissakin kilpailijamaissa innovaatiotoimintaa on tuettu julkisin varoin voimakkaasti. Yrityksemme lähtevätkin takamatkalta innovaatiokilpailuun. Uusien avausten sijaan Suomessa korostuvat tuoteparannukset. Pystyäksemme kilpailemaan globaaleilla markkinoilla tarvittaisiin kuitenkin enemmän nimenomaan uusia, korkean arvonlisän tuotteita. Suomalaisten yritysten yritykselle uusiin tuotannonaloihin tai globaalisti uusiin innovaatioihin kohdentuvien tki-panosten osuus on keskimäärin alle 15 prosenttia, kun kansainvälisen vertailun parhaimpaan neljännekseen lukeutuvissa maissa niiden osuus on miltei 50 prosenttia.

Kehitys uhkaa jatkua samanlaisena, sillä esimerkiksi Innovaatiorahoituskeskus Tekesin toiminnan rahoitusta supistetaan merkittävästi. Hallitusohjelmassa Tekesin toimintaan kohdistuvat jopa 138 miljoonan euron leikkaukset. Yhdessä koulutukseen ja osaamiseen kohdistuvien leikkausten kanssa nämä toimet heikentävät niin suomalaisten yritysten mahdollisuuksia tuotekehitykseen ja innovointiin kuin myös osaamistasoa ja siten jarruttavat tulevaisuuden kasvumahdollisuuksia. Leikkausten vuoksi on suuri riski, että suomalainen innovaatiotoiminta ja korkea osaaminen murentuvat. Uusien tuotteiden vieminen markkinoille saattaa hidastua tai jopa estyä. Julkisen rahoituksen laskiessa myös yksityisen sektorin panostukset vähenevät. On tutkitusti todettu, että Tekesin yhden euron panostus on tuottanut kaksi euroa yritysten tki-rahaa. Tekesin toimintaan kohdistuvien ylimitoitettujen leikkausten ja rahoituspohjan heikentämisen sijaan Tekesin rahoitusta on vahvistettava.

Valiokunnan lausunto TaVL 38/2016 vp
Eriävä mielipide 3

Talouspolitiikan kärjiksi olisi nostettava viennin edistäminen, kotimaahan suuntautuvien investointien lisääminen, tuottavuuden ja työllisyysasteen nostaminen sekä osaamisen vahvistaminen. Kohtuuhintaisen energian saatavuus yrityksille on turvattava.

Suomella on parannettavaa valmiuksissaan tehdä uusia investointeja tukevia rahoitushakemuksia. Pienten ja keskisuurten yritysten kansainvälistyminen on tärkeässä roolissa kasvun mahdollistajana. Kasvuhakuisten pk-yritysten kansainvälistymispyrkimyksiä tulisi tukea esimerkiksi perustamalla erityinen jalustayhtiö, joka auttaisi viemään kansainvälisille markkinoille suurempia hankekokonaisuuksia yksittäisten tuotteiden sijaan. Laadukkaat ja tasapuoliset kansainvälistymistä edistävät palvelut yrityksille eri puolilla Suomea ovat välttämättömiä.

Suomen tulee olla nykyistä aktiivisempi kasvavan Euroopan strategisten investointien rahaston (ESIR) ja muiden rahoitusmahdollisuuksien hyödyntämisessä tärkeissä liikenne- ja infrahankkeissa. Arktinen osaaminen tarjoaa Suomelle merkittäviä kasvumahdollisuuksia. Arktisten alueiden hankkeita ja konkreettisia toimenpiteitä on edistettävä huomioiden samalla kestävän kehityksen periaatteet. Jäämerelle johtavan junaratayhteyden suunnittelu on aloitettava.

Uusien vientialojen löytäminen muun muassa palvelusektorilla on tärkeää. Palveluviennin osuus on jo 10 prosenttia bkt:sta ja 30 prosenttia koko viennistä. Yksityisen palvelusektorin, mukaan lukien matkailun, elinkeinopoliittinen strategia on nostettava yhdeksi hallituksen kärkihankkeeksi. Suomeen sijoittuvaa elinkeinotoimintaa ja sen kautta syntyvää työllistävää kasvua vahvistetaan parantamalla yritystoiminnan yleisiä toimintaedellytyksiä vaalimalla niin reaalista kuin kustannuskilpailukykyä. Yhtenä kärkihankkeena tulisi olla myös kiertotalouden edistäminen. Kiertotalous voi kasvattaa Suomen bkt:ta merkittävästi ja auttaa vähentämään kasvihuonepäästöjä. Se voi myös muodostaa uusia viennin lähteitä ja vähentää tuontiriippuvuutta. Hallituksen tulisi sitoutua laajalla pohjalla valmistellun, Sitran koordinoiman kiertotalouden tiekartan ja sen toimenpiteiden edistämiseen omalta osaltaan.

Mielipide

Edellä olevan perusteella esitämme,

että valtiovarainvaliokunta ottaa edellä olevan huomioon.

Helsingissä 20.10.2016

Lauri Ihalainen sd
Johanna Ojala-Niemelä sd